

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

The Need of Studying in Doctoral Degree in Research Buddhism and Philosophy

Mahamakut Buddhist University Isan Campus

อัครเดช นิละโยธิน

Akkharadet Neelayothin

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Author for Correspondence: Email: akara2511@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา และ 2) ศึกษาความต้องการหลักสูตรของประชาชนในการเปิดหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา ทั้งกลุ่มนิสิตนักศึกษา และบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 385 คน ในพื้นที่ 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกร้อยละ 81.6 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสถานภาพเป็นข้าราชการ มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6 - 10 ปี ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 56.9 ต้องการแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชาคิดเป็นร้อยละ 67.30 ต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษ วันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30 - 17.30 น. วางแผนการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์และการศึกษาหลักสูตรคิดเป็นร้อยละ 67.30 ต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนคิดเป็นร้อยละ 53.80 เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอนคิดเป็นร้อยละ 48.1 ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศคิดเป็นร้อยละ 91.7 สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์คิดเป็นร้อยละ 74.8 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 56.9 ห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตคิดเป็นร้อยละ 46.2

2. ผู้ตอบแบบสำรวจเห็นด้วยว่าหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีความต้องการพัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนัก

พุทธศาสนา สำนักวัฒนธรรม และบุคลากรทางพุทธศาสนาในระดับมาก และมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก
เช่นกัน โดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ช่วยพัฒนาสังคม/ประเทศชาติ เป็นการพัฒนา
ศักยภาพของผู้เรียน ช่วยพัฒนางานในองค์กร/หน่วยงาน และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

คำสำคัญ : ความต้องการ, หลักสูตรปริญาเอก, วิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

Received: 25/11/2562, Revised: 28/05/2563, Accepted: 29/05/2563

Abstract

The purpose of this research is to study: 1) the demand to study on Doctoral Degree in Buddhism and Philosophy Research Mahamakut Buddhist University Isan Campus, and 2) opinions related to the necessity and the importance of this curriculum. The sample of this research includes 385 respondents – they are the master's degree graduate students, officers of National Office Buddhism and the personnel of Ministry of Culture in 20 provinces in the northeastern region. The questionnaire was tool to collect the data and analyzed the data by percentage, means and standard deviation statistic.

The results were as follows:

1. Majority percent of the respondents, 81.60, were male, they were the state employee. Their ages were between 31-40 years old, and they were graduated master degree. They have working experience for 6- 10 years. Most of them, 56.9 percent, needed to study continuously, and they, 67.30 percent, needed to do the thesis course, and they preferred to study on special course on Saturday and Sunday from 08.30 am.- 17.30 pm. The respondents, 53.80 percent, needed to study in the classroom with the teaching staff in the curriculum, and 48.10 percent also need the curriculum to invite the expert from foreign country to teach in the class. Additionally, the respondents, 91.70 percent, needed to participate field work experience in foreign countries or in Thailand. The respondents, 74.80 percent, also needed to do both writing examination and interview examination. For the tuition fee, the respondents, 56.90 percent, needed to pay in each semester, and 46.2 percent needed the facilities such as computer and internet wifi.

2. For the attitude about doctoral degree in Research Buddhism and Philosophy, Mahamakut Buddhist University Isan Campus, the respondents needed the campus to run this program, and they also need the campus to improve the curriculum to respond the need of the respondents in each organization such as Buddhism Office, Cultural Office, and related office in high mean level because they also wanted to apply the knowledge from the study to develop their abilities, organization and their quality of life

Keywords: Doctoral Program, Need, Research in Buddhism and Philosophy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยในปัจจุบัน แตกต่างจากอดีตอย่างเห็นได้ชัด จากการที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศชาติในด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาด้านจิตใจ ซึ่งทำให้คนในสังคมอาจให้ความสำคัญในการแสวงหาแต่ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุมากเกินไป จนขาดความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การดำเนินชีวิตตามแบบวิถีไทย วิถีพุทธก็ลดน้อยลงไปทุกที ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามถูกละเลยมองข้าม แม้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาจะถูกลดความสำคัญลงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากความพยายามที่จะสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยมุ่งเน้นด้านผลประโยชน์ ผลตอบแทน และผลกำไร และการแข่งขันที่รุนแรง เป็นหลัก สิ่งก็ตามมาคือจิตสำนึกความรับผิดชอบตามกรอบของศีลธรรมลดลงไปมาก และก่อปรักกับโลกที่กำลังขับเคลื่อนไปด้วยพลวัตของเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ก็ยิ่งทำให้ลัทธิวัตถุนิยมแพร่หลายไปทั่วทั้งโลก ขณะที่มนุษย์จำนวนหนึ่งเริ่มแสวงหาความสมดุลของชีวิต ระหว่างมิติทางจิตใจและร่างกายว่าควรจะเป็นไปอย่างไรดี ในโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วเพียงพริบตา ศาสนาธรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิม และจารีตประเพณีที่นับถือคำสอนด้วยการบังคับให้เชื่อ และศรัทธาอย่างงมงาย จึงไม่เป็นที่ยอมรับนับถือดังเช่นที่เคยเป็นมา เพราะมนุษย์สมัยใหม่ เริ่มเกิดความสงสัยหากคำสอนเหล่านั้น ไม่เชื่อมโยงกับองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเกิดคำถามขึ้นในใจว่าควรดำเนินชีวิตอย่างไร ให้อยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างสมดุล และพระพุทธศาสนา เป็นเพียงศาสนาเดียวที่ยืนหยัดสู้กับการท้าทายจากวิทยาศาสตร์ได้ เพราะคำสอนในพระพุทธศาสนานั้นคือหลักของความจริงที่เป็นธรรมชาติ และเกิดขึ้นกับทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสถานะ เพศ หรือนับถือศาสนาใด ๆ และสามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง ด้วยการใช้วิจารณ์ญาณที่มนุษย์มีอยู่แล้ว และการยอมรับการปฏิบัติตามแนวทางของพระพุทธศาสนา ก็จะเข้าใจในหลักคำสอนที่แท้จริงที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ จึงได้รับความนิยมนับถือและศรัทธาแพร่หลายไปทั่วโลก ทั้งนี้พระพุทธศาสนายังช่วยแก้ปัญหาให้มนุษย์ทั้งด้านมิติภายในคือจิตใจ และภายนอกคือการประพฤติปฏิบัติตนที่จะแก้ไขปัญหาละเลยและความทุกข์ที่เกิดขึ้น และในขณะที่พระพุทธศาสนาได้แพร่หลายไปทั่วโลกมากขึ้นเช่นนี้ ความต้องการพุทธศาสนิกชนผู้ได้รับการฝึกอบรมอย่างถูกต้องเหมาะสม จึงมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อที่จะช่วยกันถ่ายทอดคำสอนในแนวทางที่ถูกต้องให้แพร่หลายไปสู่สังคมโลก โดยเริ่มจากสถาบันการศึกษา และฝึกอบรมบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญนั้นยังคงไม่เพียงพอ ที่จะตอบสนองต่อความต้องการ ที่นับวันจะทวีกำลังมากขึ้น

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลก ที่มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา เพื่ออบรมฝึกฝนบุคคลให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์ แม่ชี และ ฆราวาส โดยเปิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและมอบปริญญาบัตรให้กับผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และการทำวิจัยทางปรัชญาตามแนวทางของพระพุทธศาสนานั้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดจิตสำนึกที่ดีงาม และเกิดการพัฒนาโดยบูรณาการหลักธรรมกับโลกให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง เข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับชั้น และยังเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่จะสร้างความสมดุลของโลกและประเทศชาติ รวมถึงการมีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบเรียบร้อย โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ที่สำคัญที่สุด คือการอยู่ร่วมกัน ในความเป็นพหุสังคมพหุ

วัฒนธรรม อันเป็นสิ่งที่ทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้และทำให้เกิดขึ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจเป็นสำคัญ จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญและความสงบสุข เพื่อให้เป็นสังคมที่เจริญด้วยความรู้คู่คุณธรรมควบกันไปทั้งสองประการ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ในสาขาวิชาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงการดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้นยังมีน้อยมาก การเปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชา ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้ทางปรัชญาและพระพุทธศาสนาในระดับสูงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบันนี้

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้ดำเนินจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและปรัชญา แต่ด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของการพัฒนาคนรุ่นใหม่ ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตระหนักถึงความจำเป็นในการผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในลักษณะของการพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัย ข้าราชการกระทรวงวัฒนธรรม และข้าราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ วิทยากรอิสระ/นักวิจัยอิสระ และทุกอาชีพที่มีความสนใจศึกษาพุทธศาสตร์และปรัชญา การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด และการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของ การพัฒนาคนของประเทศ รวมทั้งตระหนักถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ดังนั้น หากจะมีการดำเนินการเปิดสอน หรือการพัฒนาหลักสูตรใหม่ จึงต้องมีการศึกษาถึงความต้องการของสังคม ทั้งในส่วนของผู้เรียนและผู้บริหารเสียก่อนว่า มีความต้องการที่จะเข้ารับการพัฒนาตนเองหรือเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาใดบ้าง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยรอบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการทางวิชาการของคณะศาสนาและปรัชญา ทั้งนี้ได้นำผลทางการศึกษาเหล่านั้น มาเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อรองรับการพัฒนาครู คณาจารย์ บุคลากรทางสังคมธุรกิจ และหน่วยงานราชการ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งตอบคำถามเชิงสรุปอ้างอิง โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือกลุ่มที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อ หลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาพระพุทธศาสนาและปรัชญา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้วในพื้นที่ 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์, ขอนแก่น, ชัยภูมิ, นครพนม, นครราชสีมา, บุรีรัมย์, บึงกาฬ, มหาสารคาม, มุกดาหาร, ยโสธร, ร้อยเอ็ด, เลย, ศรีสะเกษ, สกลนคร, สุรินทร์, หนองคาย, หนองบัวลำภู, อำนาจเจริญ, อุตรดิตถ์, และ อุบลราชธานี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จาก กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรใช้สูตรของ W.G. Cochran. (1957)

$$n = \frac{P(1 - P)Z^2}{d^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (30%)

Z คือ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96 (ความเชื่อมั่น 95%) $\gg Z = 1.96$

d คือ ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{0.30(1 - 0.30)1.96^2}{0.05^2} = 322.6944$$

กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณและปรับเพื่อความเหมาะสมเท่ากับจำนวน 400 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาจังหวัดที่มีสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด จำนวน 5 คน สำนักวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาโทสาขาพระพุทธศาสนาและปรัชญาหรือสาขาอื่นจำนวน 5 คน และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ คือ ประชาชนทั่วไป ผู้รับราชการ และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา รวมจำนวน 5 คน รวมจังหวัดละ 20 คน ทั้ง 20 จังหวัด โดยจำแนกตามประเภทของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นปีสุดท้าย ผู้บริหาร สำนักงานพุทธศาสนา สำนักวัฒนธรรมจังหวัด สถาบันอุดมศึกษา บุคลากรทางพระพุทธศาสนา และผู้สนใจต้องการศึกษาต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจความต้องการศึกษาต่อ คุณลักษณะมหัศจรรย์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 แล้วทำการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ
2. สร้างรายการข้อคำถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ เลือกตอบแบบคำตอบเดียว หลายคำตอบ เขียนตอบ และมาตราประมาณค่า ตามประเด็นที่กำหนดในแบบสำรวจ
3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา ความถูกต้อง ความครอบคลุมของข้อความ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม
4. ตรวจสอบการกระจายของคำตอบในกรณีของแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ซึ่งพบว่า มีลักษณะการกระจายคำตอบในตัวเลือกแต่ละตัวในสัดส่วนที่เหมาะสม
5. ตรวจสอบความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในกรณีของแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และมีความเที่ยงสูงกว่า .70 มีความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในเท่ากับ .89 และ .86 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการติดต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในปีสุดท้ายทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผ่านผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ฉบับได้รับกลับคืน 385 ฉบับ คิดเป็นอัตรา การตอบกลับร้อยละ 96.25 ตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก

ข้อมูลสถานภาพ		ความต้องการศึกษาต่อ		รวม
		ต้องการ	ไม่ต้องการ	
	ชาย	138 (35.8%)	43 (11.2%)	181 (47.0%)
	หญิง	104 (27%)	18 (4.7%)	122 (31.7%)

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ข้อมูลสถานภาพ		ความต้องการศึกษาต่อ		รวม
		ต้องการ	ไม่ต้องการ	
	บรรพชิต	72 (18.7%)	10 (2.8%)	82 (21.3%)
สถานภาพ	ประชาชน	114 (29.6%)	15 (3.9%)	129 (33.5%)
	บุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร	110 (28.6%)	6 (1.6%)	116 (30.1%)
	รับราชการ	72 (18.7%)	47 (12.2%)	119 (30.9%)
	อาจารย์ระดับอุดมศึกษา	18 (4.7%)	3 (0.8%)	21 (5.5%)
อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	27 (7%)	8 (2.1%)	35 (9.1%)
	31-40 ปี	128 (33.2%)	28 (7.3%)	156 (40.5%)
	41-50 ปี	146 (37.9%)	32 (8.3%)	178 (46.2%)
	สูงกว่า 50 ปี	13 (3.4%)	3 (0.8%)	16 (4.2%)
ระดับการศึกษา	ปริญญาโทสาขาอื่น	216 (56.1%)	52 (13.5%)	268 (69.6%)
	ปริญญาโทพุทธศาสนา	65 (16.9%)	14 (3.6%)	79 (20.5%)
	ปริญญาเอก	33 (8.6%)	5 (1.3%)	38 (9.9%)
ประสบการณ์ทำงาน	ไม่เกิน 5 ปี	45 (11.7%)	10 (2.6%)	55 (14.3%)
	6 – 10 ปี	184 (47.8%)	42 (10.9%)	226 (58.7%)
	11 – 20 ปี	77 (20.0%)	16 (4.2%)	93 (24.2%)
	21 ปีขึ้นไป	8 (2.1%)	3 (0.8%)	11 (2.9%)
รวมทั้งหมด		314 (81.6%)	71 (18.4%)	385(100.0%)

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก ในภาพรวมทั้งหมด มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 81.6 และไม่ต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 18.4 โดยมีรายละเอียดตามสถานะ ผู้ตอบเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ จำแนกตามเพศ เพศชายร้อยละ 35.8 เพศหญิงร้อยละ 27 และบรรพชิตร้อยละ 18.7 จำแนกตามสถานะ ประชาชนร้อยละ 29.6 บุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 รับราชการ ร้อยละ 18.7 และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 4.7 จำแนกตามอายุ อายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 37.9 อายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 33.2 อายุไม่เกิน 30 ปี ร้อยละ 7 และ อายุสูงกว่า 50 ปี ร้อยละ 3.4 จำแนกตามระดับการศึกษาปริญญาโทสาขาอื่น ร้อยละ 56.1 ปริญญาโทพุทธศาสนา ร้อยละ 16.9 และปริญญาเอก ร้อยละ 8.6 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 47.8 ประสบการณ์ทำงาน 11 – 20 ปี ร้อยละ 20 ประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 11.7 และประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2.1

วารสารวิชาการแสงอีสาน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อปริญญาเอก		
ทันที	219	56.9
ภายใน 1 ปี	154	40.0
ภายใน 2 ปี	12	3.1
ความต้องการแบบแผนการศึกษา		
แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา	259	67.3
แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว	126	32.7
รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน		
ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30-17.30 น.	299	77.7
ภาคพิเศษในวันปกติตั้งแต่ 15.00-19.00 น. และวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์)	59	15.3
ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 15.00 น.	11	2.9
ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 13.00 น.	9	2.3
ภาคปกติเต็มเวลาในวันเวลาราชการ	7	1.8
รูปแบบการจัดการเรียนการสอน		
บรรยายในชั้นเรียน	207	53.8
การเรียนรู้ผสมผสานโดยบรรยายในชั้นเรียนและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์	157	40.8
การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์	21	5.5
ความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน		
เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน	185	48.1
นิมนต์พระอาจารย์พิเศษที่ได้รับความนิยมนับถือมาร่วมสอน	143	37.1
เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน	57	14.8
ความต้องการด้านการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต		
ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ	353	91.7
ศึกษาดูงานต่างประเทศ	19	4.9
ศึกษาดูงานภายในประเทศ	13	3.4

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการคัดเลือก		
สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์	284	74.8
พิจารณาจากประสบการณ์	58	18.1
สอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้	28	8.3
สอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้	15	3.9
ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา		
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา	219	56.9
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต การลงทะเบียน	152	39.5
ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	14	3.6
ความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย		
ห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	178	46.2
ทุนการศึกษา	126	32.7
ทุนสนับสนุนการวิจัย	68	17.7
ที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต	13	3.4

จากตารางที่ 8 ผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ด้านระยะเวลาในการตัดสินใจเพื่อศึกษาต่อปริญญาเอก ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันที ร้อยละ 56.9 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40.0 และภายใน 2 ปี ร้อยละ 3.1 ความคิดเห็นความต้องการแบบแผนการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 67.3 และแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว 32.7 ความคิดเห็นความต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30 - 17.30 น. ร้อยละ 77.7 รองลงมาภาคพิเศษในวันปกติตั้งแต่ 15.00 - 19.00 น. และวันหยุดราชการ (เสาร์อาทิตย์) ร้อยละ 15.32 ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 15.00 น. ร้อยละ 2.9 ภาคปกติบางเวลาในวันเวลาราชการ ตั้งแต่ 13.00 น. ร้อยละ 2.3 และภาคปกติเต็มเวลาในวันเวลาราชการ ร้อยละ 1.8 ความคิดเห็นความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ต้องการบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 53.8 รองลงมาการเรียนผสมผสานโดยบรรยายในชั้นเรียน และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 40.8 และการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 5.5 ความคิดเห็นความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่ต้องการเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 48.1 รองลงมานิมนต์พระอาจารย์พิเศษที่ได้รับความนิยมมาร่วมสอน ร้อยละ 37.1 และเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน

วารสารวิชาการแสงอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ร้อยละ 14.8 ความคิดเห็นความต้องการด้านการศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิต ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 91.7 รองลงมาศึกษาดูงานต่างประเทศ ร้อยละ 4.9 และศึกษาดูงานภายในประเทศ ร้อยละ 3.4 ความคิดเห็นความต้องการวิธีการคัดเลือก ส่วนใหญ่ต้องการสอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.8 รองลงมาพิจารณาจากประสบการณ์ ร้อยละ 18.1 สอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินพื้นฐานความรู้ ร้อยละ 8.3 สอบข้อเขียนเพื่อวัดระดับความรู้ ร้อยละ 3.9 ความคิดเห็นความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 56.9 รองลงมาค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต การลงทะเบียน ร้อยละ 39.5 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร ร้อยละ 3.6 ความคิดเห็นความต้องการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ต้องการห้องทำงานนิตยพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 17.7 และที่พักบางช่วงเวลาในราคานิสิต ร้อยละ 3.4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจความต้องการของหลักสูตรปริญญาเอก

ความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความหมาย
1.เพื่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักพุทธศาสนา วัฒนธรรมจังหวัด และบุคลากรทางพระพุทธศาสนา	4.69	.53	มาก
2.ยังไม่มีสถาบันอื่นจัดการเรียนการสอน	4.66	.55	มาก
3.ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน	4.51	.56	มาก
4.ช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงาน/สังคม/ประเทศชาติ	4.51	.56	มาก
5.ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง	4.51	.56	มาก
6.หน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้	4.32	.50	มาก
7. พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน	4.31	.49	มาก
8. ช่วยส่งเสริมและทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา	4.31	.60	มาก
รวม	4.47	.54	มาก

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสำรวจมีความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตรหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชา วิทยาศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .54 เมื่อพิจารณาความสำคัญในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกันโดยเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ ความต้องการเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเจ้าหน้าที่สำนักพุทธศาสนา เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัด และบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ความต้องการ เพราะยังไม่มีสถาบันอื่นจัดการเรียนการสอน ความต้องการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน ความต้องการช่วยพัฒนางานขององค์กร/หน่วยงาน สังคม/ประเทศชาติ ความต้องการในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ความต้องการ เพราะหน่วยงานของท่าน ยังต้องการใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถระดับนี้ ความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน และความต้องการในการช่วยทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 4 ข้อเสนอแนะ

รายละเอียดข้อเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
1. ข้อเสนอแนะด้านหลักสูตร		
ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว	240	12.91
ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ	134	34.8
ควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ	11	2.9
2. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน		
ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย	26	6.8
ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน	128	33.2
ควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล	231	60.0
3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ		
ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ตามกำหนดเวลาและคุณภาพ	208	54.0
ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน	164	42.6
ควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ	13	3.4

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบสำรวจมีข้อเสนอแนะด้านหลักสูตรตามลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้ **ด้านหลักสูตร** ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการ

สำเร็จการศึกษาและคุณภาพ **ด้านการจัดการเรียนการสอน** ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล **ข้อเสนอแนะ** ควรมีระบบประกันคุณภาพการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิจัย พุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้ตอบแบบสำรวจความคิดเห็นความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก มีความต้องการศึกษาต่อ ร้อยละ 81.6 เพศชายร้อยละ 35.8 มากกว่าเพศหญิงและบรรพชิต ส่วนใหญ่เป็นประชาชนร้อยละ 29.6 และบุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 32.5 ระดับการศึกษาปริญญาโทสาขาอื่น ร้อยละ 50.1 ประสบการณ์ทำงาน 6 – 10 ปี ร้อยละ 43.6

ตอนที่ 2 สรุปความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อทันทีร้อยละ 56.9 ทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 67.3 รูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 8.30 - 17.30 น. ร้อยละ 77.7 การบรรยายในชั้นเรียน ร้อยละ 53.8 เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอน ร้อยละ 48.1 ศึกษาดูงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ร้อยละ 91.7 สอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์ ร้อยละ 74.8 ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายแต่แบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ร้อยละ 56.9 ห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกส่วนใหญ่ต้องการแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา ร้อยละ 90.52 ส่วนแบบแผนการศึกษาที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียวมีเพียงร้อยละ 09.48 และส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. ร้อยละ 88.38 และส่วนใหญ่ต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยบรรยายและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 51.38

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ด้านหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรรองรับกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นรองรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ และควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรด้านเวลาในการสำเร็จการศึกษาและคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์การทำงานของผู้เรียน และควรจัดการเรียนการสอนที่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ควรมีระบบประกันคุณภาพการทําวิทยานิพนธ์ให้ทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ ควรจัดให้มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานคัดเลือกส่งบุคลากรเข้าเรียน และควรเก็บค่าเล่าเรียนให้เหมาะสมเพราะเป้าหมายควรพัฒนาคนไปพัฒนาชาติ

บทสรุป

การศึกษาความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา และศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความจำเป็นและความสำคัญของหลักสูตร จากผลการวิจัยทำให้ได้ทราบถึงความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา และความคิดเห็นความต้องการของหลักสูตรซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการบริหารจัดการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน งานวิจัยนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อสาขาวิชาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ตลอดจนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปริญญาโท ปริญญาเอกที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และบุคลากรทางการศึกษาใน 20 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบทเรียนสำคัญของงานวิจัยนี้ก็คือ ทำให้ทราบว่านิสิต นักศึกษา ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และบุคลากรทางการศึกษามีความประสงค์ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสาขาวิชาพุทธศาสตร์และปรัชญานั้นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดผลิตระดับคุณวุฒิบัณฑิตในสาขานี้มาก่อน นอกจากนั้นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ตอบแบบสำรวจให้ความสำคัญกับหลักสูตรดังกล่าวมากคือผู้ตอบแบบสำรวจเชื่อมั่นในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน และใกล้กับแหล่งที่อยู่อาศัย และที่ทำงาน

อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มีข้อค้นพบในการวิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ ข้อค้นพบจากการวิจัยที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกร้อยละ 81.6 ซึ่งเป็นค่าที่ค่อนข้างสูงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จำนงนารถ (2554) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาคิดเป็นร้อยละ 71.10 และผลการวิจัยของธนาชัย สุขวนิช (2560) ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการจะศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาร้อยละ 70.00 เป็นไปตามทฤษฎีของ Maslow (1943) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ ความต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้มีการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. ร้อยละ 88.38 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน อาทิ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จำนงนารถ (2554) พบว่า ต้องการให้มีการจัดการศึกษานอกเวลาราชการในวันเสาร์-อาทิตย์ ผลการวิจัยของ ภาธร นิลอาธิ, ฤทัย นิ่มน้อย และฉันทนา เวชโอสถศักดิ์ (2560) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในช่วงเวลาภาคพิเศษ คือ ช่วงเวลาวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ผลการวิจัยของ อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และ ชรรค์ชัย แซ่แต้ (2560) พบว่า ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อต้องการให้เปิดสอนในวันเสาร์-อาทิตย์ และผลการวิจัยของธนาชัย สุขวนิช (2560) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกในวันเสาร์-อาทิตย์ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเมื่อพิจารณาจากบริบทของกลุ่มผู้ตอบแบบสำรวจพบว่า เป็นผู้ที่มีงานประจำตามข้อค้นพบจากการวิจัย คือบุคลากรทางพุทธศาสนา/ผู้บริหาร ร้อยละ 28.6 และประชาชนทั่วไป ร้อยละ 29.6 ความต้องการการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการให้มีห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากที่สุดร้อยละ 46.2 รองลงมาทุนการศึกษา ร้อยละ 32.7 ทุนสนับสนุนการวิจัย ร้อยละ 17.7 และที่พักบางช่วงเวลาในราคาราคานิสิต ร้อยละ 3.4 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิตร์ สุวรรณ และจันทิมา จำนงนารถ (2554) พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการทุนการวิจัยหรือทุนการศึกษาบางส่วน รวมทั้งห้องทำงานสำหรับนิสิตพร้อมเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากธรรมชาติการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมค่อนข้างมาก เพื่อมุ่งเน้นให้นิสิตมีกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไปได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ตอบแบบสำรวจมีความต้องการศึกษาต่อปริญญาเอกอยู่ในร้อยละที่ค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อขั้นที่ร้อยละ 56.9 รองลงมาต้องการศึกษาต่อภายใน 1 ปี ร้อยละ 40 ดังนั้นสาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญาควรรวบรวมสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดในบรรดากลุ่มเป้าหมายอื่น ดังนั้นควรประชาสัมพันธ์โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กว้างขวางขึ้นเพื่อสื่อสารทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายอื่น

3. กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี ดังนั้นควรนำสารสนเทศไปวางแผนในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น การพัฒนางานในหน้าที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ทำงาน

4. ข้อค้นพบจากการวิจัยที่ว่า มีกลุ่มเป้าหมายบางส่วนที่ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรโทควบเอก หรือแบบแผนที่ทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ถึงแม้เป็นส่วนน้อยหากแต่สาขาวิชาพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกเหนือจากกลุ่มที่ต้องการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชาที่เป็นกลุ่มส่วนใหญ่ จะทำให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างยิ่งขึ้น

5. สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญาควรรณาสารสนเทศที่ได้ไป คัดกรองปรับใช้ทั้งในส่วนของการพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเรียน การสอนและการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและเป็นการประกันคุณภาพหลักสูตรให้เกิดความเชื่อถือได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของ การวิจัยเชิงประเมิน เพื่อให้เกิดผลในการพัฒนาได้ทันทั่วถึง

2. ควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณที่สนับสนุนงบประมาณ รวมทั้ง ผู้มีส่วนสนับสนุนให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี

บรรณานุกรม

ธนาชัย สุขวณิช. (2560). **ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐมที่มีต่อการศึกษาต่อ**

ในระดับบัณฑิตศึกษา. วารสารสุทธิปริทัศน์ ปีที่ 31 ฉบับที่ 98 มกราคม-มีนาคม, หน้า 114-123.

ภาธร นิลอาธิ, ฤทัย นิมน้อย และฉันทนา เวชโอสถศักดิ์. (2560). **ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญา**

ดุษฎีบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม .

วารสารสารสนเทศศาสตร์. ปีที่ 35 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม, หน้า 124-143.

- สุมิตร สุวรรณ, และจันทิมา จำนงนารถ. (2554). **ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของ
คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันตก (รายงานผลการวิจัย)**. นครปฐม: คณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- อานันท์ นิรมล, ชัชวาล ชุมรักษา และ ชรรค์ชัย แซ่แต้. (2560). **ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก
สาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**. วารสารสำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยทักษิณ. ปีที่6 ฉบับที่1 มกราคม-มิถุนายน, หน้า 164-193.
- Abraham H. Maslow.(1943). **A Theory of Human Motivation**. Psychological Review vol. 50.
1943, p. 340-396
- Cochran, W. G. and G. M. Cox. (1957). **Experimental Designs**. John Wiley and Sons, New
York, U.S.A.